

SøndagsOrdet om sandhed og løgn v. Signe Helbo, 3. søndag i fasten

Hvis du finder din støvede Bibel frem fra boghylden derhjemme, eller hvis du går ind på Bibelen Online, og slår op i Johannesevangeliet kapitel 8, vers 42-51, så finder du den evangelietekst, der i dag skulle være forkyndt fra prædikestolene landet over. Kirkerne har historisk set dannet ramme for stærke fællesskaber i diverse krisetider. Nu befinder vi os i en krise, der tvinger kirkerne til at lukke. Heldigvis lyder Ordet fortsat. Evangeliet om Kristus er nemlig hverken bundet til sten eller træ, til kjole eller krave, men til Vorherres evige kald til os. Derfor skal det forkyndes, selv når kirkerne er lukkede – eller måske endda særligt nu, hvor fællesskaberne udfordres. I det følgende vil jeg ikke bringe en hel prædiken, men i stedet en refleksion over dagens evangelium i form af denne uges ”SøndagsOrd” - mon du nu har fået slået op i teksten, så du kan følge med?

Temaet som søndagens evangelium kredser om, er SANHED overfor LØGN. Hvilket tema ville være mere passende i denne tid, hvor vi kæmper med at finde hoved og hale i fakta og fup, nyheder og de famøse 'fake news'.

Jesus fortæller jøderne, at han er udgået fra Gud, at han er Guds søn. Jøderne hører og tror ham ikke. Det forklarer han med, at de har Djævelen til far. Problemet, må vi forstå, er imidlertid, at Djævelen er forfalden til løgneren i stedet for sandheden. Dermed har vi kort sagt evangeliets opstilling: Gud er sandheden, Djævelen er løgneren. Jøderne er i Jesu optik forblændet af deres egen sandhed. Er vi alle ikke det? Hvad end det drejer sig om den rette forståelse af samfundet, klimaet, sygdomsspredning – eller Gud for den sags skyld – så synes vi mennesker at være stædige og påståelige. Vi hævder igen og igen at vi har sandheden, og er sjældent bange for at ryste på hovedet over folk, der mener noget andet. Er du med så langt, kære læser? Se, problemet med vores individuelle og menneskelige ”sandheder” er, at de skaber splid. De forvrænger fællesskaberne og deler os op i oppositioner. Derudover er det ofte sådan, at disse ”sandheder” har det med at optage os i en sådan grad, at vi forblændes af dem og låses fast til dem, så vi intet andet kan få øje på.

Hvis du går lidt tilbage i evangelieteksten og læser vers 32, så vil du se, at Jesus lover jøderne – og os med dem – at sandheden skal gøre dem frie. Jøderne vil ikke acceptere det, for de mener ikke, de er nogens eller nogets træl. Sådan har mange af jer, der læser det med sikkert også. Men fik vi ikke netop afklaret, at vi i den grad er bundet? At vi er bundet til vores ego, bundet til fortvivlelsen, bundet til vores egen navle? Ingen af os kan sige os fri fra det. Ingen af os er hellige.

Se, det ville være kærkomment, hvis vi kunne sætte os selv fri ved blot at meditere egoet væk, eller ved ikke at hamstre varer, vi ikke har brug for. Det ville være vidunderligt, hvis vi havde nøglen til vores egen frisættende lykke i inderlommen, men sagen er den, at det har vi ikke. Det ser vi tydeligere i denne krise, end ellers. Vi kan ikke uden videre skabe det liv, vi ønsker os. Lykken, visheden, trygheden og den rette balance er ikke vores at skabe. Det er ellers den løgn, mange ynder at leve på i vores del af verden. Vi er vant til, at vi kan få det stort set, som vi vil have det.

Begrebet 'løgn' betyder, at noget ikke er i overensstemmelse med tingenes virkelige væsen. Tilsvarende betyder 'sandhed', at noget *er* i overensstemmelsen med tingenes virkelige væsen. I den henseende afslører evangeliet søndag efter søndag os mennesker som løgnere – at vi ikke lever i overensstemmelse med vores virkelige væsen. Det kan lyde provokerende, men er det i så fald ikke bare endnu engang vores ego, der trykker?

Se, i kirken kalder vi denne tilbøjelighed i mennesket til at drages af løgneren for 'synd'. Synden indkroger os mere og mere i os selv, mens den knægtter kærligheden fællesskab og enhed iblandt os. Der er ikke tale om en synd båret af gerninger. Det er ikke hamstringen, klimabelastningen eller at man glemmer at spritte hænder, der kendetegner synden. Nej, den er langt mere fundamental end det. Det er alt det, der binder os fast i os selv – og konsekvenserne deraf kan være, at vores

gerninger er uhensigtsmæssige.

Heldigvis kommer Gud til os gennem Kristus for at vise os sandhedens lys midt i løgnens mørke. Dermed åbenbares vi, at synden ikke er alt. Indfældet i syndes lever vi på en løgn, der afskærer os fra kærlighedens fællesskab med hinanden – præcis som vi gør det, når vi i stædig påståelighed hævder at vi har sandheden overfor hinanden. Djævelens illusioner farer frem i vort indre. Med Kristi nåde frisættes vi i øjeblikkets sandhed.

Troens fællesskab med Kristus forkynder, at det evige liv findes i sandheden om mennesket. Derfor kan han sige, som han gør i vers 51: ”Sandelig, sandelig siger jeg jer: Den, der holder fast ved mit ord, skal aldrig i evighed se døden.”

I troen åbenbares sandheden om menneskets virkelige væsen, hvormed vi kan skue et glimt af den virkelighed, der har været før Abraham og profeterne – før dig og mig – og som skal fortsætte udover al tid og sted. Udover enhver krise – udover enhver bekymring, sygdom og død.

Den tro skal vi støtte os til, så vi finder tryghed i uvisheden, håb i sorgen og betydning selv i det meningsløse. Æret være Gud i det høje! Amen.